

Viittova Kristus viitoittaa tietä

Aapo Rikala pohtii omaa diakoniateologiaansa.

RIISUVAA

Sinä riität. Sinä kelpaat. Sinä et ole yksin. Näin linjaa Herättäjä-Yhdistyksen nuorisotyö. Tiedän suurin piirtein työryhmän teesin taustalla. Olen miettinyt pääni rakoille noita kolmea kohtaa ajatellessani. Paremmiin en osaa niputtaa. Noihin kolmeen asiaan, riittämiseen, kelpaamiseen ja siihen, ettei ole yksin, kiteytyy se diakonian teologia, johon haluaisin takertua. Kyse on silti vain hurskaasta halusta. Minusta ei ole tuota todeksi elämään. En usko edes kunnolla yrittäväni, mutta rauhaan tuo ajatus ei jätä.

SINÄ RIITÄT

Riittämättömyyden tuntee nousee milloin mistäkin. En ole osannut hoitaa talusasioitani kuntoon. En ole tarpeeksi mukana lasten koulunkäynnissä. Minusta ei ole mieheksi puolisololleni. Riittäminen työpaikalla, riittäminen opiskellessa, vaatimuksia on, ja varmaan niistä valtaosa ihan itse asetettuja. Kunpa voisin kohdata toisen ihmisen niin, että tuo riittäminen ei vaatisi mitään ehtoja. Ihminen voisi riittää ilman vaatimuksia, ilman jollekin tasolle vedettyä rimaa. Täytyykö ihmisen suorittaa jotain riittääkseen? Vaatimuksia on maailma täynnä.

SINÄ KELPAAT

Millaisena minä kelpaan? Millaisena ihmiset minulle kelpaavat? Ihmisyyden mittaaminen jollain asteikolla on kelpoisuuden arvioimista. Jee-

MIKA NUORVA

suksen mukaan lasten kaltaisten on taivasten valtakunta. Onko se valtakunta saavutettavissa silloin, kun on ryypännyt itsensä sellaiseen kuntoon, ettei suusta tule sanoja ja housut ovat kastuneet kuin kapaloissa. Onko silloin Jeesuksen peräänkuuluttama lasten kaltainen? Kelpaako ihminen säälittävänä, pahanhajuisena ja katseita kääntävänä?

SINÄ ET OLE YKSIIN

Tämä on ehkä tuossa julistuksessa lähimpänä diakoniateologiaani. Toivoisin olevani se, joka ei jätä yksin. Tarvitsen itse ihmisiä ja itse haluan olla tarpeellinen. 18 vuotta sitten aloin kirjoittaa kirjeen viikossa

jollekin. Näin olen siitä lähtien tehnyt. Kirjeeni eivät ole kirjeenvaihtoa, vaan lähempänä päiväkirjanomaista tilitystä. Vastausta en vaadi, mutta sellainen on kieltämättä kiva silloin tällöin saada. En tiedä, olenko yhdelläkään kirjeelläni kenenkään yksinäisyyttä lievittänyt, mutta niinkin ne voivat toimia. Omassa suhteessani yksinäisyyteen on piirteitä läheisriippuvuudesta. Ehkä se pakottaa minua kirjoittamaan. Olen Turun kristillisellä opistolla vuosia sitten pitänyt seurapuheen aiheena ”ystävystymisen armolahja”. Jotenkin koen, että sellainen asia on. Kuinka pystyisin sen todeksi kulloinkin elämään. Pystyinkö tutustumaan ihmisiin

ehtoitta? Osaanko suhtautua kaikkiin samoin, oli kyse sitten pulstrarista tai piispasta? Ystävystymisen armolahja voi olla, kuten itseksensä puhumisen armolahjakin.

VIITTOMAKIELISET JA JEEBUS

Omaan diakonian teologiaani sekoittuu vammaisteologia. En osaa sitäkään tarkemmin takiloida teologiseen kirjallisuuteen. Sokea setäni **Ari Suutarla** on ollut suunnannäyttäjänä vammaisena pappina. Sittenmin **Hannes Tiira** (ja liekö joku muu sokea vielä joukossa?). **Janne Rissanen** sai kuurona pappisoikeudet vuosien vatvomisen jälkeen, ja **Mustakallion Samikin** saa jakaa ehtoollista, vaikka vähän cp-vammaisena läikkyisikin. Tuosta porukasta viittomakieliset ovat lähimpänä omaa elämäni. Itseläni on kuuro tytär ja hänen siivellään

olemme päässeet kuurojen yhteisöön, tai ainakin reunamille. Itse tosin tustuin kuuroihin ja viittomakieleen jo vuonna 1985 Turun kristillisellä opistolla. Siinä olen kokenut kummaa johdatusta: osasin viittoa ennen kuuron lapsen syntymää, ja kaiken lisäksi tämän tyttäreni kummiksi osui viittomakielen tulkki. Tässä yhtälössä on jotain pysäyttävää.

Olen miettinyt ristillä roikkuvaa Jeesusta ja hänen viimeisiä sanojaan sekä näiden viimeisten sanojen kääntämistä viittomakielelle. Viittomakielinen käänös on varmaan tehty, mutta totta se ei voi olla. Viittominen ei onnistu, kun kädet on naulattu avoimeksi. Naulat kämmenissä tai ranteissa ei viitota. Ne on hakattu niille sijoilleen ristiin. Siinä on minusta jotain järjettömän syvää ajatusta. Ristillä riistettiin kaikki. Myös kieli!

Tämä ajatus ristinkuolemasta ja viittomakielisistä ei jätä rauhaan.

IHMINEN IHMISENÄ

Miten tämä liittyy diakoniaan? No, auttaa kai pitäisi. Tarvitsevatko kuurot apua? Vai ovatko he vain kieli- ja kulttuurivähemmistö? Hoidin viime syksyn Espoon kuurojen diakonin tonttia. Vaikka kohtaamisia oli vähän, koin kuurojen diakoniatyön silti merkittäväksi ja tarpeelliseksi. Kuuroisakin on kahden kerroksen väkeä. On viittova eliitti, mutta myös syrjäytyneitä ja hankalasti tavoitettavia. Viime syksynä tein kotikäynnin talouteen, jossa kuurolla maahanmuuttajaäidillä ei ollut juuri mitään tukiverkostoja. Hän ei osannut suomalaista viittomakieltä, eikä perheessä ollut edes omankielistä viittomakieltä käytössään. Nainen oli asunut täällä

kuitenkin 20 vuotta. Elämänpiiri oli hyvin suljettu verhojen takana. Kuinka hänelle saisi ulotettua yhteisön tuen, kirkon ja kunnan? Valmista en saanut.

Onko kristinuskossa joku kohta, jolla saa kieleen ja kulttuuriin liittyviä kynnyksiä siloiteltua? Tätä en tiedä, ja se tuossa viittomakielisessä Jeesuksessa piinaakin. Kuurojen oikeus omaan kieleen ei ole kirkossa kuulutettu. Kielen kieltäminen ja kuurouden parantaminen on kipeä paikka viittomakieliselle yhteisölle. Ei tarvitse mennä historiassa omaa syntymävuottani kauemmaksi, kun voimassa oli vielä laki, jonka perusteella kuurot saivat avioitua, kunhan pari antautui sterilisaatioon. Tällaista taustaa vasten nykyajan kuulon

kuntoutus näyttäytyy kuurojen yhteisöä revivältä toiminnalta. Monessa kohtaa historiassa viittomakieli on ollut kielletty. Kaikuuko ristiltä kuitenkin äänetön huuto?

Missä kohtaa kentälle astuisi diakonia? Diakonia on sitä, että ihminen tunnustetaan ihmisenä juuri sellaisena kuin hän on. Tämä pätee kaikkiin vammaisiin, raajarikkoihin ja riivatuihin. Kaikki kuurot eivät tarvitse apua. Silti niitäkin on. Ja ihmisoi-keuksien puolesta taistelemisessa ja kielen puolesta barrikadeille kapuamisessa täytyy kirkon olla mukana. Viittova Kristus? Se viitoittaa minulle jotenkin tietä diakoniaan.

Minulle diakonia on esteettömyyttä ja saavutettavuutta. Sen pitäisi läpäistä koko kirkko. Se ei tarkoita

vain riittävän loivaa luiskaa kirkkosaliin, hyvää akustiikkaa tai riittävää valaistusta. Diakonia ulottuu siihen, että jumalanpalvelus toimitetaan selkokielellä tai virret löytyvät myös pistekirjoituksella. Suurimmat murit ovat kuitenkin työntekijöiden, meidän kaikkien, asenteissa.

Aapo Rikala